

Політологія

УДК 327(73)"2025":342.511

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15105221>**Трамплін «Трампа 2.0»: перезавантаження чи стрибок у зовнішній політиці?****Корнієнко Валерій Олександрович**

доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-6285-5707>

Прийнято: 19.03.2025 | Опубліковано: 29.03.2025

***Анотація.** Дослідження спрямоване на виявлення ступеня спадкоємності та інновацій у зовнішньополітичному курсі адміністрації Трампа другого терміну порівняно з першим президентством (2017-2021) та визначення характеру формування нової стратегічної рамки американської зовнішньої політики в контексті трансформації глобального світового порядку.*

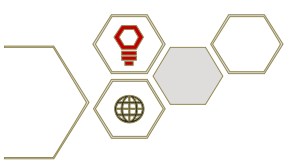
Методологічною основою дослідження є поєднання неореалістичного підходу до аналізу зовнішньої політики з елементами організаційної теорії та концепції «великої стратегії». Застосовано системний, порівняльний та інституційний аналіз для оцінки кадрових призначень, риторичних змін та практичних дій адміністрації. Особливу увагу приділено концепції «сірого носорога» як аналітичній рамці для розуміння феномену повернення Трампа та його впливу на міжнародні відносини. Емпіричною базою дослідження стали офіційні документи та заяви, кадрові призначення та фактичні зовнішньополітичні рішення адміністрації Трампа обох термінів.

Встановлено, що другий термін адміністрації Трампа характеризується вищою інституційною когерентністю, досягнутою через призначення ідеологічно близьких та лояльних кадрів. Виявлено еволюцію доктрини «Америка перш за все» у напрямку прагматичного розуміння глобального лідерства. Ідентифіковано елементи повної спадкоємності (жорстка позиція щодо Китаю, пріоритет двосторонніх відносин, фокус на торговельних дисбалансах), адаптивної спадкоємності (підхід до НАТО та європейських союзників) та інновацій (новий баланс між жорсткою силою та дипломатією, стратегія «технологічного суверенітету»). Визначено ключові уроки першого терміну, що вплинули на формування нових підходів: усвідомлення інституційних обмежень президентської влади, важливість підготовки міжнародних партнерів до змін в американській політиці та необхідність системного підходу до використання економічних інструментів зовнішньої політики.

Зроблено висновок, що другий термін адміністрації Трампа не представляє простого повернення до підходів першого президентства, а демонструє формування більш систематичної зовнішньополітичної стратегії, що враховує досвід першого терміну та зміни в міжнародному середовищі. Нова «доктрина Трампа» включає п'ять взаємопов'язаних елементів: стратегічний прагматизм, вибіркова залученість, економіка як інструмент безпеки, силове балансування та договірний унілатералізм. Аналіз через призму концепції «сірого носорога» демонструє, що повернення Трампа було передбачуваною подією, але міжнародна спільнота виявилася непередбаченою до її наслідків для глобального світового порядку.

Ключові слова: *зовнішня політика США, адміністрація Трампа, велика стратегія, міжнародні відносини, трансформація світового порядку, феномен «сірого носорога».*

The Springboard of 'Trump 2.0': Reset or Leap in Foreign Policy?

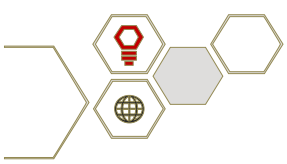
Korniienko Valerii Oleksandrovych

Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-6285-5707>

Abstract. *The research aims to identify the degree of continuity and innovation in the foreign policy of Trump's second-term administration compared to his first presidency (2017-2021) and to determine the nature of the new strategic framework formation in American foreign policy in the context of the global world order transformation.*

The methodological foundation of the study combines the neorealist approach to foreign policy analysis with elements of organizational theory and the concept of «grand strategy». Systemic, comparative, and institutional analyses are applied to evaluate personnel appointments, rhetorical changes, and practical actions of the administration. Special attention is paid to the «gray rhino» concept as an analytical framework for understanding the phenomenon of Trump's return and its impact on international relations. The empirical basis of the research includes official documents and statements, personnel appointments, and actual foreign policy decisions of both Trump administrations.

It has been established that Trump's second term is characterized by higher institutional coherence achieved through the appointment of ideologically aligned and loyal personnel. The evolution of the «America First» doctrine toward a pragmatic understanding of global leadership has been revealed. Elements of complete continuity (tough stance on China, priority of bilateral relations, focus on trade imbalances), adaptive continuity (approach to NATO and European allies), and innovations (new balance between hard power and diplomacy, «technological sovereignty» strategy) have been identified. Key lessons from the first term that influenced the formation of

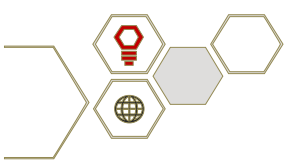
new approaches have been determined: awareness of the institutional limitations of presidential power, the importance of preparing international partners for changes in American policy, and the need for a systematic approach to using economic instruments of foreign policy.

Trump's second term does not represent a simple return to the approaches of his first presidency but demonstrates the formation of a more mature and systematic foreign policy strategy that takes into account the experience of the first term and changes in the international environment. The new «Trump Doctrine» includes five interconnected elements: strategic pragmatism, selective engagement, economy as a security tool, power balancing, and transactional unilateralism. Analysis through the lens of the «gray rhino» concept demonstrates that Trump's return was a predictable event, but the international community was unprepared for its consequences for the global world order.

Keywords: *US foreign policy, Trump administration, grand strategy, international relations, world order transformation, «gray rhino phenomenon».*

Постановка проблеми. Повернення Дональда Трампа на посаду президента США в січні 2025 року після чотирирічної перерви створило безпрецедентну ситуацію в американській та світовій політиці. Це перший випадок з часів Гровера Клівленда (1885-1889, 1893-1897), коли президент повертається до Білого дому після перерви. Однак, на відміну від XIX століття, сучасний контекст характеризується надзвичайно динамічними змінами в глобальному середовищі та інституційній структурі американської зовнішньої політики.

Перший президентський термін Дональда Трампа (2017-2021) ознаменувався суттєвою ревізією традиційних підходів американської зовнішньої політики та проголошенням доктрини «Америка перш за все» (America First). Ця доктрина включала перегляд відносин з ключовими союзниками, вихід з низки міжнародних угод (Паризька кліматична угода,

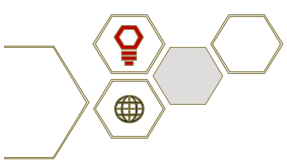
ядерна угода з Іраном, Транстихоокеанське партнерство), ініціювання торговельних воєн та критику міжнародних інституцій [1, р. 115-117]. Водночас, перший термін Трампа був періодом інституційних та кадрових турбуленцій, частих змін у ключових зовнішньополітичних позиціях адміністрації та постійного протистояння між президентом та частиною державного апарату.

Центральне дослідницьке питання цієї статті: чи представляє другий термін Трампа просте відновлення підходів першого президентства, чи формується нова, більш комплексна та систематична зовнішньополітична стратегія, що враховує досвід першого терміну та зміни в міжнародному середовищі? Аналіз цього питання має не лише теоретичне, але й практичне значення для прогнозування розвитку міжнародних відносин та трансформації глобального світового порядку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Параметри та детермінанти формування зовнішньополітичної стратегії США знайшли своє відображення у роботах вітчизняних вчених, російських дослідників та американських науковців. Серед робіт українських авторів потрібно відзначити праці Є. Камінського, Б. Гончара, С. Шергіна, І. Дудко, М. Тарана, І. Ковалю, В. Головченка, М. Фесенка, І. Погорської, А. Худолія, М. Рижкова, М. Ялі. Ця тема є предметом дослідження американських політологів-міжнародників Зб. Бжезинського, Г. Кіссінджера, Дж. Ная, Р. Каплана, Ч. Капчана, К. Кемпбелла, М. О'Хенлона, Дж. Курляничка, О. Шенкара та інших науковців.

Дослідження зовнішньої політики адміністрації Трампа першого терміну також представлені в широкому корпусі наукової літератури. Концептуальні засади доктрини «Америка перш за все» аналізуються в роботах Рендалла Швеллера [2, с. 12-15], який розглядає цю доктрину в контексті теорії неореалізму та розуміє її як прагматичну адаптацію до змін у розподілі сил на міжнародній арені.

Хел Брендс у монографії «American Grand Strategy in the Age of Trump» [3, с. 112-115] аналізує підхід адміністрації Трампа з точки зору концепції «великої

стратегії» і відзначає відсутність когерентної стратегічної рамки при наявності окремих раціональних елементів стратегічного мислення. На його думку, постійні кадрові зміни та інституційні конфлікти унеможливлювали формування послідовної стратегії.

Роботи Маргарет Г. Германн та Чарльза Ф. Германна [4, с. 78-82] присвячені аналізу впливу особистості президента на формування зовнішньої політики та виявленню довгострокових тенденцій, що виходять за рамки персоналізованого стилю лідерства. Дослідники ідентифікують три ключові елементи трампізму як зовнішньополітичної філософії: економічний націоналізм, скептицизм щодо цінності альянсів та захоплення авторитарними лідерами. Вони висувають гіпотезу, що «самодостатні» одиниці прийняття рішень (які діють незалежно від зовнішніх впливів) схильні до більш екстремальної зовнішньополітичної поведінки порівняно з тими, які піддаються зовнішньому впливу.

Особливий інтерес представляє аналіз феномену повернення Трампа до влади через призму концепції «сірого носорога», розробленої Мішель Вукер [5]. На відміну від «чорного лебедя» – непередбачуваної події з масштабними наслідками – «сірий носоріг» представляє собою високоймовірну, очевидну загрозу, яку, тим не менш, ігнорують. Повернення Трампа до влади після чотирирічної перерви було цілком передбачуваним сценарієм, зважаючи на збереження його впливу в Республіканській партії, стійку електоральну базу та наростання розчарування в політиці адміністрації Байдена. Проте міжнародна спільнота, включаючи ключових союзників США, продемонструвала недостатню підготовленість до цього сценарію, що ускладнило адаптацію до нової конфігурації американської зовнішньої політики. Порівняльний аналіз концепцій «чорного лебедя» [6] та «сірого носорога» для міжнародних відносин і ролі цих феноменів в українській історії здійснений у роботі І. Монолатія [7].

Привертає увагу книга Джона Міршаймера «The Great Delusion: Liberal Dreams and International Realities», яка визнана однією з найкращих книг 2018

року за версією Financial Times. У цій роботі Міршаймер аналізує зовнішню політику США після закінчення холодної війни, зокрема стратегію ліберальної гегемонії, яка передбачає поширення ліберальної демократії, підтримку відкритої міжнародної економіки та створення міжнародних інституцій. Автор стверджує, що така стратегія приречена на провал, оскільки не враховує обмеження, які накладають на великі держави націоналізм та реалізм [8].

Водночас, слід відзначити, що через новизну досліджуваного феномену, наукова література, присвячена порівнянню першого та другого термінів Трампа, знаходиться на початковій стадії формування. Більшість аналітичних матеріалів представлені у форматі експертних оглядів провідних аналітичних центрів (Brookings Institution, Council on Foreign Relations, RAND Corporation) та ще не набули форми фундаментальних наукових праць. Важливе значення для дослідження мають аналітичні матеріали Інституту Брукінгса, а також публікації українських науковців, зокрема дослідження О. Кравченко [9, с. 659]. Авторка аналізує вплив президентства Трампа на позицію Вашингтона щодо України. Вона підкреслює, що зовнішня політика США за Дональда Трампа характеризувалася принципом «Америка перш за все», що включало перевагу одностороннім діям над багатосторонніми, акцент на національних інтересах, перегляд економічних угод та союзницьких зобов'язань. Це також включало критику традиційних союзників і зближення з авторитарними лідерами, такими як путін і Кім Чен Ин.

Концепція «сірого носорога» забезпечує продуктивну аналітичну рамку для розуміння феномену повернення Трампа та його впливу на глобальний світовий порядок. Як зазначає Вукер, «сірі носороги» є прогнозованими кризами, які розвиваються поетапно: заперечення, визнання, прийняття рішення, дія (або бездіяльність) і, зрештою, наслідки [5, с. 42-45]. Повторне обрання Трампа демонструє всі ці етапи, включаючи початкове заперечення ймовірності його повернення до влади багатьма експертами та політичними лідерами, поступове визнання такої можливості, та запізнілі спроби адаптуватися до цієї реальності.

Розуміння цієї динаміки критично важливе для оцінки як внутрішньополітичних, так і міжнародних наслідків другого терміну адміністрації Трампа. Концепція «сірого носорога» дозволяє по-новому осмислити ризики, які виникають у зовнішній політиці держав через недооцінку очевидних загроз, у тому числі зміни зовнішньополітичного курсу стратегічних партнерів.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дана стаття заповнює суттєву прогалину в науковій літературі, оскільки:

Вперше здійснюється систематичний порівняльний аналіз кадрових призначень першого та другого термінів Трампа у сфері зовнішньої політики та національної безпеки, що дозволяє оцінити ступінь інституційної спадкоємності. Пропонується концептуальна рамка для оцінки впливу досвіду першого терміну на формування нових підходів та ідентифікації ключових уроків, які були зроблені адміністрацією.

Розглядається трансформація доктрини «Америка перш за все» в контексті змін у міжнародному середовищі, що відбулися за період 2021-2025 рр. Аналізується еволюція риторики щодо ключових міжнародних проблем з точки зору її рефлексивності (врахування реакції міжнародних партнерів на політику першого терміну).

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета та завдання дослідження полягає у з'ясуванні ступіня спадкоємності та інновацій у зовнішньополітичному курсі адміністрації Трампа другого терміну порівняно з першим президентством та визначити характер формування нової стратегічної рамки. Завдання дослідження:

Здійснити порівняльний аналіз кадрових призначень у ключових зовнішньополітичних відомствах першого та другого термінів.

Визначити вплив досвіду першого терміну на формування нових підходів у зовнішній політиці.

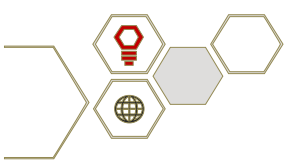
Оцінити ступінь когерентності нової зовнішньополітичної стратегії та її відповідність концепції «великої стратегії».

Розробити типологію елементів спадкоємності та інновацій у зовнішньополітичному курсі США.

Виклад основного матеріалу дослідження. Методологічною основою дослідження є поєднання неореалістичного підходу до аналізу зовнішньої політики з елементами організаційної теорії та концепції «великої стратегії». Неореалістичний підхід, розроблений Кеннетом Волтцем та розвинутий Джоном Міршаймером [8, с. 34-40], дозволяє аналізувати зовнішню політику держави як раціональну реакцію на зміни в міжнародній системі та розподілі силових можливостей. Організаційна теорія Грема Аллісона [10, с. 67-70] надає інструментарій для розуміння впливу бюрократичних структур та процесів на формування зовнішньої політики. Концепція «великої стратегії», розроблена Барі Позеном [11, с. 112-115], дозволяє оцінювати узгодженість та систематичність підходу держави до використання своїх ресурсів для досягнення зовнішньополітичних цілей. Позен пропонував натомість стратегію «стримування», яка передбачає обмеження міжнародних амбіцій США, зосередження на захисті національних інтересів та зменшення військової присутності за кордоном. Цей підхід, на його думку, дозволить знизити витрати та уникнути надмірних втручань у міжнародні конфлікти.

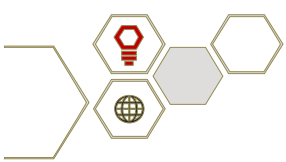
Порівняльний аналіз кадрових призначень у ключових зовнішньополітичних відомствах першого та другого термінів Трампа виявляє значні зміни в персональному складі та профілі призначенців. Якщо перший термін характеризувався призначенням так званих «генералів» (Джеймс Маттіс, Герберт МакМастер, Джон Келлі) та «глобалістів» (Рекс Тіллерсон), що часто опонували президентській лінії, то другий термін демонструє більшу ідеологічну когерентність команди [8, с. 127-130]. Ставлення Дональда Трампа до путіна та В. Зеленського протягом його президентства також зазнало певних змін. Це відображено у таблиці 1.

Таблиця 1

Порівняння ключових аспектів зовнішньої політики адміністрації Трампа

Аспект політики	Перший термін (2017-2021)	Другий термін (2025-)	Характер змін
Ключові зовнішньополітичні призначення	Частота змін на ключових посадах: держсекретар (2 особи), радник з нацбезпеки (4 особи), міністр оборони (3 особи)	Зменшення кадрової турбулентності, призначення осіб з досвідом роботи у першому терміні	Підвищення інституційної когерентності (узгодженості та послідовності політики) та ідеологічної лояльності команди
Ставлення до путіна	Неоднорідне: публічне висловлення поваги президентом на фоні жорсткої політики адміністрації (санкції, вихід з договору про РСМД)	Прагматичне визнання путіна як авторитарного лідера при одночасному посиленні інструментів стримування	Зміщення від персоналізованого до більш інституціоналізованого підходу
Ставлення до В. Зеленського	Неоднозначне: підтримка з одночасним тиском щодо розслідування справи Байдена («телефонний скандал» 2019 року)	Переоцінка Зеленського як ефективного воєнного лідера; прагматична взаємодія без надмірної персоналізації відносин	Більш формалізований та стратегічний підхід до двосторонніх відносин

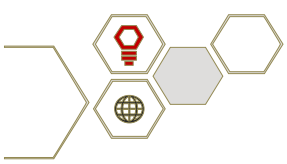

Підхід до російсько-української війни	Амбівалентний: постачання летальної зброї з одночасним заклик до «нормалізації» відносин з Росією	Акцент на «справедливому мирі», умовна підтримка України з обмеженнями щодо використання зброї; тиск щодо переговорів	Зміщення до більш прагматичного підходу з посиленням елементу трансакційності
Військова допомога Україні	Початок надання летальної зброї (протитанкові комплекси Javelin), але з обмеженнями на її використання	Перегляд масштабів допомоги з акцентом на європейській відповідальності; більш прагматичний підхід до фінансування	Посилення трансакційності та вимог щодо більшого європейського внеску
Торговельна політика	Односторонні тарифи, торговельні війни, критика глобальних торговельних угод	Продовження протекціонізму з більшою передбачуваністю та стратегічним фокусом на конкуренції з Китаєм	Системніший підхід до економічної дипломатії як інструменту "великої стратегії"

Джерело: власна розробка автора

Отже, ключова тенденція в кадрових призначеннях другого терміну — підвищення ідеологічної когерентності команди та призначення осіб, які довели свою лояльність президенту. Особливої уваги заслуговує тенденція до призначення осіб, які мають попередній досвід роботи в адміністрації Трампа, але не обов'язково на найвищих посадах. Це свідчить про прагнення забезпечити інституційну пам'ять, але уникнути повторення конфліктів першого терміну.

У першу каденцію Трамп неодноразово висловлював симпатію до Путіна, намагаючись налагодити особисті стосунки, говорячи про потенційну співпрацю

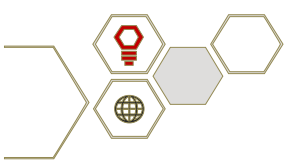

з Росією в боротьбі з тероризмом та інших питаннях, але ці відносини були затьмарені розслідуванням втручання Росії у вибори 2016 року. У другу каденцію Трамп продовжував підтримувати контакт з путіним, але відносини залишалися складними, а після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну Трамп не змінив своєї риторики, продовжуючи говорити про добрі відносини з путіним і заявляючи, що зможе швидко закінчити війну, якщо знову стане президентом.

Відносини Трампа із Зеленським у першу каденцію були напруженими, особливо через скандал щодо телефонного дзвінка, в якому Трамп тиснув на Зеленського з метою отримання політичної вигоди, що призвело до імпічменту Трампа в Палаті представників. У другу каденцію, після початку війни, Трамп критикував адміністрацію Байдена за недостатню підтримку України, заявляючи про добрі відносини із Зеленським, але також висловлюючи сумнів щодо необхідності надання Україні великої кількості допомоги та стверджуючи, що Зеленський «ненавидить» путіна, що ускладнює перемовини. Важливо зазначити, що заяви Трампа часто були суперечливими, і його позиція щодо путіна та Зеленського могла змінюватися. Крім того, непередбачувана особистість Трампа фактично повністю співпадає з розумінням «сірого носорога» Мішель Вукер, що додає ще більшої складності в прогнозуванні його дій та заяв.

Підхід «Америка перш за все» зберігається як центральний елемент зовнішньополітичної філософії Трампа, але його інтерпретація зазнає суттєвих змін. Якщо в першому терміні цей принцип часто трактувався як відхід від глобального лідерства та багатосторонніх форматів взаємодії, то в другому терміні спостерігається більш нюансоване розуміння. «Америка перш за все» інтерпретується не як ізоляціонізм, а як прагматичний підхід до міжнародного лідерства, що базується на чіткому розумінні національних інтересів [12, с. 156-158].

Особливо примітною є еволюція риторики щодо НАТО та європейських союзників. Якщо в першому терміні домінувала жорстка критика «безоплатних

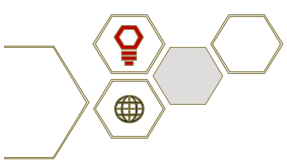
наїзників» (free riders) та публічні сумніви в цінності альянсу, то в другому терміні спостерігається більш збалансований підхід. Вимога справедливого розподілу оборонних витрат зберігається, але поєднується з визнанням стратегічної цінності трансатлантичних відносин в умовах посилення глобальних викликів, які детально аналізуються в роботах українських дослідників.

Риторика щодо Китаю демонструє найбільшу спадкоємність з першим терміном, але характеризується переходом від акценту на торговельних дисбалансах до комплексного розуміння китайського виклику в технологічній, військовій та ідеологічній сферах. В офіційних заявах другого терміну Китай чітко позиціонується як стратегічний конкурент, що вимагає систематичної та довгострокової стратегії протидії [13, с. 210-214].

Аналіз перших стратегічних документів та практичних кроків адміністрації Трампа другого терміну дозволяє ідентифікувати ключові уроки, які були зроблені на основі досвіду першого президентства.

Перший урок стосується усвідомлення інституційних обмежень президентської влади та необхідності більш систематичної взаємодії з бюрократичним апаратом. Якщо в першому терміні Трамп часто діяв в обхід традиційних процесів прийняття рішень, що призводило до інституційного спротиву та неефективної імплементації [14, с. 75-78], то в другому терміні спостерігається більш прагматичний підхід до використання державних інституцій.

Другий урок пов'язаний із розумінням важливості підготовки міжнародних партнерів до змін у американській політиці. Односторонні дії першого терміну (вихід з Паризької угоди, ядерної угоди з Іраном) викликали серйозну міжнародну критику та ускладнили досягнення стратегічних цілей США. У другому терміні Трампа спостерігається більш прагматичний підхід до міжнародних угод, що передбачає їх перегляд, а не односторонній вихід. Як зазначає Збігнєв Левіцький, Трамп демонстрував такий підхід до економічних

відносин з Європейським Союзом, що включало не обов'язково обмеження вільної торгівлі, а скоріше дбання про власні інтереси США [15].

Третій урок стосується розуміння необхідності більш системного підходу до використання економічних інструментів зовнішньої політики. Якщо торговельні війни першого терміну часто носили реактивний характер та не були інтегровані в ширшу стратегічну рамку, то в другому терміні формується більш когерентний підхід до економічної дипломатії як елементу «великої стратегії».

На основі проведеного аналізу можна класифікувати елементи зовнішньополітичної стратегії адміністрації Трампа другого терміну за ступенем спадкоємності з першим президентством:

До елементів повної спадкоємності відноситься жорстка позиція щодо Китаю як стратегічного конкурента, що продовжує лінію першого терміну, але набуває більш комплексного характеру. Пріоритет двосторонніх відносин над багатосторонніми форматами також зберігається, відображаючи фундаментальне переконання адміністрації в більшій ефективності прямих переговорів. Фокус на торговельних дисбалансах та концепції «справедливої торгівлі» залишається незмінним, як і скептицизм щодо кліматичної дипломатії та екологічних угод, що відповідає позиції американських консервативних кіл, як зазначає український дослідник О. Потехін [14, с. 45-48].

Аналіз виявляє також елементи адаптивної спадкоємності, серед яких особливе місце займає підхід до НАТО та європейських союзників. Хоча вимоги щодо справедливого розподілу оборонних витрат зберігаються, риторика стає більш виваженою, з визнанням стратегічної цінності альянсу в протистоянні новим викликам. Близькосхідна політика демонструє продовження «Авраамських угод» (2020) з модифікованим підходом до Ірану, що відображає прагматичний підхід до регіональної стабільності. Тиск на союзників для забезпечення американських інтересів зберігається, але стає більш інституціоналізованим та прогнозованим, що робить його більш прийнятним для партнерів США, як підкреслює у своєму дослідженні Н. Городня [16].

Помірні інновації включають більш систематичний підхід до використання економічних інструментів зовнішньої політики, що проявляється у формуванні комплексної стратегії економічної безпеки. Стратегія «технологічного суверенітету» та посилення контролю над ключовими ланцюгами постачання стає центральним елементом економічної політики, що відображає усвідомлення вразливостей, виявлених під час пандемії та геополітичних криз останніх років. Формується новий баланс між жорсткою силою та дипломатією в зовнішньополітичному інструментарії, що дозволяє більш гнучко реагувати на різні типи міжнародних викликів, як зазначає у своїх працях Г. Перепелиця [17].

Найбільш значущі зміни спостерігаються у сфері радикальних інновацій. Підхід до відносин з росією зазнає суттєвої трансформації з урахуванням нової геополітичної ситуації, що склалася внаслідок російсько-української війни. Розробляється стратегія економічної «дедоларизації» (цілеспрямована політика країни або групи країн щодо зменшення залежності від американського долара в міжнародних операціях) як відповідь на глобальні трансформації фінансової системи та спроби окремих держав обмежити вплив американського долара. Формується нова концепція регіонального лідерства та розподілу відповідальності з ключовими союзниками, що відображає прагнення оптимізувати глобальну присутність США без втрати впливу на критично важливі процеси. Українські експерти, зокрема Т. Сидорук, В. Мирончук та І. Тимейчук відзначають, що ці трансформації визначають нові тенденції у зовнішній політиці США після приходу Трампа до влади, зокрема вплив на міжнародну систему та українсько-американські відносини [18].

Аналіз перших кроків адміністрації Трампа другого терміну дозволяє говорити про формування більш когерентної зовнішньополітичної доктрини, що може бути охарактеризована як «прагматичний реалізм». Ця доктрина поєднує елементи класичного реалізму (фокус на національних інтересах, скептицизм щодо міжнародних інституцій, визнання силового фактору) з прагматичним

підходом до міжнародного лідерства та вибірковою багатосторонністю. Отже, ключовими елементами нової «доктрини Трампа» є:

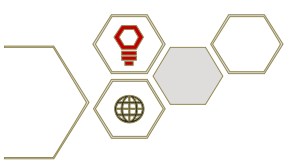
По-перше, нова «доктрина Трампа» включає кілька взаємопов'язаних елементів, що формують цілісну стратегічну рамку. Стратегічний прагматизм проявляється у переході від ідеологічно обумовлених рішень до прагматичної оцінки їх ефективності в досягненні національних інтересів, що дозволяє гнучко реагувати на мінливе міжнародне середовище.

По-друге, вибіркова залученість відображає відмову від автоматичного глобального лідерства на користь стратегічної селективності у виборі сфер активної міжнародної участі, оптимізуючи використання американських ресурсів. Інтеграція економічної та безпекової політики з особливим фокусом на технологічне лідерство та контроль над критичними ланцюгами постачання перетворює економіку на ключовий інструмент національної безпеки в умовах глобальної конкуренції.

По-третє, силове балансування реалізується через формування нових альянсів та партнерств, спрямованих на стримування стратегічних конкурентів, особливо Китаю, що відповідає класичним принципам реалізму в міжнародних відносинах.

По-четверте, договірний унілатералізм (підхід у міжнародних відносинах, коли держава приймає рішення та діє односторонньо, без узгодження з іншими країнами чи міжнародними організаціями) поєднує унілатеральні дії з готовністю до переговорів на вигідних для США умовах, створюючи нову модель міжнародної взаємодії. Ця стратегія значно відрізняється від розуміння американського лідерства попередніми адміністраціями, проте відображає адаптацію до нових геополітичних реалій.

Висновки. Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що другий термін адміністрації Трампа не представляє простого повернення до підходів першого президентства, а демонструє формування більш систематичної

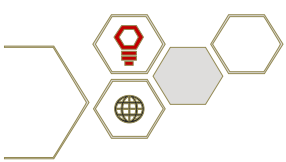
зовнішньополітичної стратегії, що враховує досвід першого терміну та зміни в міжнародному середовищі.

Другий термін адміністрації Трампа характеризується вищою інституційною когерентністю, що досягається через призначення ідеологічно близьких та лояльних кадрів з досвідом роботи в адміністрації. Це створює передумови для більш послідовної реалізації стратегічних пріоритетів та зменшує ризики внутрішньої опозиції, які суттєво обмежували ефективність політики першого терміну. Одночасно відбувається прагматична еволюція доктрини «Америка перш за все» у напрямку більш збалансованого розуміння глобального лідерства, що передбачає вибірковість міжнародної залученості, але не відмову від ключових елементів американського впливу.

Водночас, залишаються значні ризики для послідовної реалізації цієї стратегії, пов'язані з особистісним стилем лідерства президента, потенційними внутрішньополітичними конфліктами та динамічними змінами в міжнародному середовищі.

Подальші дослідження цієї проблематики можуть розвиватися у кількох перспективних напрямках. Детальний аналіз імплементації нової зовнішньополітичної стратегії в конкретних регіональних контекстах (Східна Азія, Європа, Близький Схід) дозволить виявити специфіку адаптації загальних принципів до регіональних особливостей. Особливу увагу варто приділити дослідженню взаємовпливу внутрішньої та зовнішньої політики адміністрації Трампа другого терміну, враховуючи внутрішньополітичну поляризацію та її вплив на зовнішньополітичний процес.

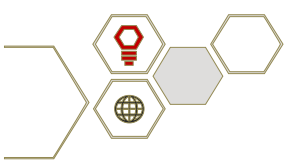
Порівняльний аналіз підходів адміністрації Трампа та інших президентських адміністрацій США в контексті довгострокової еволюції американської зовнішньої політики дозволить визначити, чи представляє «трампізм» тимчасове відхилення чи довгострокову трансформацію американської стратегічної культури.

Нарешті, оцінка реакції ключових міжнародних акторів на нову зовнішньополітичну стратегію США та її вплив на трансформацію глобального світового порядку допоможе зрозуміти системні наслідки змін в американській політиці для міжнародних відносин у цілому, включаючи вплив на публічну дипломатію.

Список використаних джерел

1. Brands H. American Grand Strategy in the Age of Trump. Washington : Brookings Institution Press, 2018. 256 p.
2. Schweller R. The Age of Entropy: Why the New World Order Won't Resemble the Old. *Foreign Affairs*, 2014. Т. 100. № 3. С. 10-18.
3. Wright T. All Measures Short of War: The Contest for the 21st Century and the Future of American Power. New Haven : Yale University Press, 2017. 288 p.
4. Hermann C., Hermann M. Who Makes Foreign Policy Decisions and How: An Empirical Inquiry. *International Studies Quarterly*, 1989. Т. 33. № 4. Р. 361-387.
5. Wucker M. The Gray Rhino: How to Recognize and Act on the Obvious Dangers We Ignore. New York : St. Martin's Press, 2016. 304 p.
6. Талеб Н. Н. Чорний лебідь. Про (не)ймовірне у реальному житті / пер. з англ. М. Климчук. Київ : Наш формат, 2017. 392 с.и
7. Монолатій І. Сірі носороги української революції. Очевидні загрози для західноукраїнської державности, які прогавили. URL: [https://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/2744-ivan-monolatiy-siri-nosorogi-ukrajinskoji-revoljutsiji-ochevidni-zagrozi-dlya-zakhidnoukrajinskoji-derzhavnosti-yaki-progavili#:~:text=\(дата звернення: 22.02.2025\)](https://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/2744-ivan-monolatiy-siri-nosorogi-ukrajinskoji-revoljutsiji-ochevidni-zagrozi-dlya-zakhidnoukrajinskoji-derzhavnosti-yaki-progavili#:~:text=(дата%20звернення%3A22.02.2025)).
8. Mearsheimer J. The Great Delusion: Liberal Dreams and International Realities. New Haven : Yale University Press, 2018. 328 p.
9. Кравченко О. Політика США щодо України за адміністрації Дональда Трампа: проблемні питання та перспективи. URL: <https://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/60.pdf> (дата звернення: 22.02.2025).

10. Allison G. *Essence of Decision: Explaining the Cuban Missile Crisis*. Boston : Little, Brown, 1971. 338 p.
11. Posen B. *Restraint: A New Foundation for U.S. Grand Strategy*. Ithaca : Cornell University Press, 2014. 256 p.
12. McMaster H.R. *Battlegrounds: The Fight to Defend the Free World*. New York : Harper Collins, 2020. 560 p.
13. Cooley A., Nexon D. *Exit from Hegemony: The Unraveling of the American Global Order*. Oxford: Oxford University Press, 2020. 304 с.
14. Потехін О. Зовнішня політика США у постбіполярному світі. Київ : Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 2019. 288 с.
15. Олійник Н. Американіст: Трампа слід переконати в тому, що угода з РФ має бути вигідна Україні, і що на Москву можна тиснути. URL:
<https://www.polskieradio.pl/398/7857/Artykul/3444460,американіст-трампа-слід-переконати-в-тому-що-угода-з-рф-має-бути-вигідна-україні-і-що-на-москву-можна-тиснути>(дата звернення: 22.02.2025).
16. Городня Н. Д. Зовнішня політика адміністрації Д. Трампа в Східній Азії: виклики для регіональної стабільності. *Міжнародні відносини*. Серія «Політичні науки». 2018. № 18. С. 40–49.
17. Перепелиця Г. М. *Україна – Росія. Війна в умовах співіснування* : монографія. Київ : Стилос, 2015. 879 с.
18. Мирончук В., Сидорук Т., Тимейчук І. Тенденції зовнішньополітичного курсу США за адміністрації Дональда Трампа. *Регіональні студії*. 2020. №1(7). С.191–201.